

JAKÝ MŮŽE BÝT POTENCIÁL MEZINÁRODNÍ STUDIE OBAAMA-INT VE SVĚTLE PROJEKTU OBAAMA-CZ?

Vždy, když se máme zamyslet nad případným přínosem něčeho nového, je třeba zrekapitulovat stávající stav, případně vyhodnotit přínos již provedeného. Nezbyvá mi tedy, než se zamyslet, co přinesla národní studie OBAAMA-CZ českému anesteziologovi na porodním sále, české anesteziologické obci a potažmo i mezinárodní anesteziologické komunitě.

Jaké výsledky studie přinesla? Podařilo se nám opravdu zmapovat aktuální stav anesteziologické praxe na českém porodním sále, jak jsme si v roce 2011 předsevzali?

Pojďme si shrnout základní data. Více než 50 % zapojených českých porodnic, které reprezentovaly přes 60 % porodů nás jistě k optimismu opravňuje. Kvalita nasbíraných dat splňovala nej přísnější kritéria, stejně tak následná statistická analýza výsledků. Podívejme se tedy na ně.

Nejdůležitější výsledky studie lze shrnout následovně: stoupající trend užití neuroaxiální blokády u císařského řezu (55 %), klesající incidence použití epidurální analgezie u porodu (12,5 %) a drtivá většina výkonů v časném poporodním období realizovaná v anestezii s ventilací obličejovou maskou (67 %). Současně studie podala velmi podrobný pohled na anesteziologickou praxi na českém porodním sále a identifikovala další problémy spjaté s tímto specifickým segmentem péče poskytované anesteziologem. Nedílnou součástí výstupů ze studie byl popis možnosti ke zlepšení každodenní anesteziologické praxe (antibiotická profylaxe podávaná až v průběhu anestezie, volba subarachnoidální jehly, důsledná edukace rodičky stran anesteziologicko-analgeziologických metod aj.).

Výsledky studie OBAAMA-CZ byly široce prezentovány na národním fóru (národní kongres ČSARIM, konference portálu AKUTNE.CZ, Colours of Sepsis aj.) i fóru mezinárodním (Euroanaesthesia 2013 v Barceloně). Některé záznamy uskutečněných přednášek jsou dostupné na výukovém portálu AKUTNE.CZ®.

V době tzv. „scientometrické“ však prezentace na kongresech ustupují do pozadí a měřítkem úspěchu je prakticky výhradně recenzovaná publikace, nejlépe v časopise s „Impakt faktorem“, tedy indexovaná v databázi Web of Science (Thomson Reuters), a následný citační ohlas příslušné publikace. Jak projekt OBAAMA-CZ obstál na tomto přísně parametrizovaném poli?

Po skončení studie byl publikován editorial „Obstetric Anaesthesia and Analgesia Month

Attributes – reálná zpráva o anesteziologické praxi na českých porodních odděleních“ s prvními analytickými výstupy v časopise Anesteziologie a intenzivní medicína [1]. Pro rozsáhlost dat se Steering Committee rozhodla pro publikaci jednotlivých částí projektu, které se věnovaly specifickým částem anesteziologické praxe na porodním sále (analgezie u porodu, anestezie u císařského řezu a časná poporodní anestezie).

Jako primární publikaci celé studie jsme stanovili část věnovanou anestezii u císařského řezu a naše ambice směřovala k publikaci v nejstarším anesteziologickém časopise na světě, jímž je Anesthesia and Analgesia, s aktuální výší Impact Factoru 3,472 (za rok 2014) a samostatnou částí věnující se porodnické anestezii pod záštitou SOAP (Society of Obstetric Anesthesia and Perinatology). Po dlouhé práci týmu OBAAMA-CZ byla tato snaha korunována úspěchem a práce „Anesthesia for Cesarean Delivery in the Czech Republic: A 2011 National Survey“ byla publikována na sklonku roku 2014 elektronicky [2], což tým OBAAMA-CZ mohl brát jako určitou formu vánočního dárku.

V rychlém sledu pak následovala publikace „Časná poporodní anestezie z pohledu studie OBAAMA-CZ – prospektivní observační studie“ věnující se části časně poporodní v časopise Anesteziologie a intenzivní medicína [3] a práce „Analgezie u porodu v České republice v roce 2011 z pohledu studie OBAAMA-CZ – prospektivní observační studie“ zaměřující se na analgezii u porodu v časopise Česká gynekologie [4].

Co však potěšilo a dá se říci, že i lehce šokovalo členy výzkumné skupiny OBAAMA-CZ, byl editorial věnovaný studii OBAAMA-CZ v šestém čísle časopisu Anesthesia and Analgesia v roce 2015 z pera Joy L. Hawkinsové, která prezentovala naprosto unikátní pohled na význam studie v mezinárodním kontextu, který změnil až sebestmrskačsky přísný pohled na naše konání [5]. Tento citační úspěch zavazuje a nedává pochyby, že opakování studie a zjištění aktuálního stavu praxe na porodním sále v roce 2015 je žádoucí a zajímavé nejen pro českou anesteziologickou komunitu.

Jakou cestou se tedy vydat dále?

Nejjednodušším modelem pokračování studie by jistě bylo prosté zopakování. Vyjádření trendů by mohlo být cenným ukazatelem úspěšnosti edukačních aktivit Sekce porodnické anestezie a analgezie ČSARIM ČLS JEP, z. s. (spaa@csarim.cz).

Na druhou stranu, není to při výše uvedeném výčtu publikačních úspěchů přece jen již málo? Naše první myšlenky tedy zákonitě musely směřovat k rozšíření studie. Na základě nadstandardní dlouhodobé spolupráce jsme se proto rozhodli oslovit naše slovenské kolegy, kteří se okamžitě rádi a s velkým entuziasmem zapojili do výzkumné činnosti a přípravy mezinárodní studie OBAAMA-INT. Věřím, že by se tímto krokem mohlo podařit získat unikátní informace o vývoji porodnické anestezie ve dvou zemích, které pojí dlouhá společná historie, a to i odborná. Jakkoli je koordinace a realizace mezinárodní studie sama o sobě výzvou, jsme přesvědčeni, že studie přinese další cenné informace nad rámec předchozího projektu. Doufáme, že jsou všechna pracoviště zapojená do studie OBAAMA-CZ právem hrdá na úspěch dosažený společným úsilím a budou se podílet i na projektu OBAAMA-INT, za což si dovoluujeme již nyní poděkovat. Současně však budeme usilovat o rozšíření zapojených center o centra nová, aby obraz poskytnutý studií OBAAMA-INT byl co nejreprezentativnější. Pokusíme se také zodpovědět některé otázky, které si naše i zahraniční odborná veřejnost legitimně klade.

Dovolte mi tedy pozvat Vás všechny, lékaře anesteziologických pracovišť v České a Slovenské republice, k aktivnímu zapojení do projektu OBstetric Anaesthesia and Analgesia Month Attributes – INTernational (OBAAMA-INT), který se bude pod záštitou obou národních odborných společností, ČSARIM a SSAIM, konat v listopadu roku 2015. Svůj zájem zúčastnit se budete moci vyjádřit v říjnu tohoto roku na internetových stránkách projektu obaama.registry.cz, kde bude k dispozici i protokol studie a formulář údajů pro studii potřebných (CRF). Současně si Vás dovoluji oslovit v následujících měsících i osobnější formou pozváním k účasti. Jakékoli dotazy směřujte prosím na členy výboru Sekce porodnické anestezie a analgezie ČSARIM ČLS JEP, z. s., či na národní koordinátory studie Moniku Grochovou

(monika.grochova@gmail.com) za SR nebo Petra Štourače (petr.stourac@gmail.com) za ČR.

Tedy nezbyváá než se těšit, že „... se sejdeme v listopadu nad studií OBAAMA-INT...“.

Literatura

1. Štourač P. Obstetric Anaesthesia and Analgesia Month Attributes – reálná zpráva o anesteziologické praxi na českých porodních odděleních. *Anest. intenziv. Med.*, 2013, 24, 2, s. 81–82.
2. Štourač P., Bláha J., Klozová R., Nosková P., Seidlová D., Brožová L., Jarkovský J. Anesthesia for Cesarean Delivery in the Czech Republic: A 2011 National Survey. *Anesth Analg.*, 2015, Jun, 120, 6, s. 1303–1308.
3. Štourač P., Bláha J., Nosková P., Klozová R., Seidlová D., Jarkovský J., Zelinková H. Časná poporodní anestezie z pohledu studie OBAAMA-CZ – prospektivní observační studie. *Anest. intenziv. Med.*, 2014, 25, 5, s. 341–347.
4. Štourač P., Bláha J., Nosková P., Klozová R., Seidlová D., Jarkovský J., Zelinková H. Analgezie u porodu v České republice v roce 2011 z pohledu studie OBAAMA-CZ – prospektivní observační studie. *Česká gynekologie*, 2015, 80, 2, s. 125–132.
5. Hawkins, J. L. Excess in moderation: general anesthesia for cesarean delivery. *Anesth. Analg.*, 2015, Jun, 120, 6, p. 1175–1177.

Autor je místopředsedou výboru Sekce porodnické anestezie a analgezie ČSARIM ČLS JEP, z. s.

Studie OBAAMA-INT je realizována pod záštitou České společnosti anesteziologie a intenzivní medicíny ČLS JEP, z. s., a Slovenskej spoločnosti anesteziológie a intenzívnej medicíny.

Článek vznikl s podporou výzkumného grantu České společnosti anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny ČLS JEP (CSARIM201501) a grantu MZ ČR IGA NT/13906-4.

MUDr. Petr Štourač, Ph.D.

petr.stourac@gmail.com